

Undersökning om betydande miljöpåverkan

2024-11-13

tillhörande detaljplan för

del av fastigheten **Butängen 1:1** och del av fastigheten **Butängen 2:1**

med närområde (Johannisborgsförbindelsen) inom Slottshagen och Butängen i Norrköping

SPN 2022/1124 214

SAMRÅDSHANDLING

SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET

 norrkoping.se

1. Syftet med undersökning om betydande miljöpåverkan

Enligt 6 kapitlet 3 § miljöbalken (MB) ska kommunen göra en strategisk miljöbedömning när en detaljplan eller ett program ska upprättas eller ändras. Den strategiska miljöbedömningens första steg, enligt 6 kapitlet 5-6 §§ MB, är att undersöka om genomförandet av detaljplanen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Om så är fallet ska en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) göras.

Om en verksamhet enligt 7 kapitlet 28a § MB kräver tillstånd eller om planen förutsätter verksamhet enligt miljöbedömningsförordningen (2017:966) 2 §, punkt 2 och 6 § eller bilagan till denna förordning antas planen alltid medföra en betydande miljöpåverkan.

Genomförandet av en detaljplan antas alltid medföra en betydande miljöpåverkan om planområdet får tas i anspråk för de ändamål som anges i 4 kapitlet 34 § plan- och bygglagen (PBL).

Bedömningarna är preliminära. Ny kunskap som tillförs planarbetet kan innebära att bedömningarna måste omvärderas.

2. Motiverat ställningstagande

Genomförandet av detaljplanen bedöms inte medföra någon betydande miljöpåverkan. Utförda utredningar visar att den nya detaljplanen inte medför risk för påtaglig skada för berörda riksintressen enligt 3 och 4 kapitlet miljöbalken, eller risk för överskridande av beslutade miljö kvalitetsnormer enligt 5 kapitlet miljöbalken. En miljökonsekvensbeskrivning har därför inte upprättats.

3. Alternativ lokalisering

Alternativa lokaliseringar har studerats i förarbetet till detaljplanen. En förutsättning för detaljplanen är anslutningen till etapp 3 vilket begränsar möjliga alternativa lokaliseringar.

Lokaliseringen valdes eftersom det innebär minst intrång i området och för att det skapar en bra anslutning till Johannisborgsförbindelsen etapp 3.

4. Detaljplanens syfte

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra utbyggnaden av en ny huvudgata från den kommande trafikplatsen i den norra delen av Johannisborgsförbindelsens tredje etapp med anslutning till Ståthögavägen, med en ny bro över Ostlänken och Södra stambanan. Den nya huvudgatan är en delsträcka av Johannisborgsförbindelsen, som i sin helhet ska utgöra en del av en komplett

ringled runt centrala Norrköping. Detaljplanen syftar också till att lösa åtkomst till intilliggande fastigheter som påverkas av den nya vägdragningen.

5. Undersökning om betydande miljöpåverkan för miljöaspekter

Kriterier	JA (J)	KANSKE (K)	Nej (N)
PÅVERKAN PÅ MILJÖMÅL			
Globala, nationella och regionala miljömål	X		
<p>Ny väginfrastruktur kommer inte att minska trafiken totalt sett. Troligt kommer trafiken att öka då ny väginfrastruktur innebär ökad vägkapacitet. Med dagens fossilberoende fordonsflotta ger det en negativ påverkan på miljömål som begränsad klimatpåverkan, levande sjöar och vattendrag, naturlig försurning och frisk luft.</p> <p>Samtidigt bedöms detaljplanen innebära en förbättring för målet om god bebyggd miljö eftersom Norrköpings centrala delar avlastas från genomfartstrafik.</p>			
Miljöorienterade mål i Norrköpings kommuns aktuella budget	X		
<p>Detaljplanen har som målsättning att avlasta trafiken genom centrala Norrköping vilket är positivt. Genom att minska trafikmängden längs med Hamnbron och Östra Promenaden, där många människor rör sig, minskar mängden luftföroreningar och den negativa effekt luftföroreningar har på människors hälsa samt ökar tryggheten och tillgängligheten i centrala Norrköping.</p>			

Kriterier	JA (J)	KANSKE (K)	Nej (N)
PÅVERKAN PÅ LAGSTIFTADE SKYDD	J	K	N
Riksintressen: 3 och 4 kapitlet MB om hushållning av mark och vatten	X		
<p>Detaljplanen berör riksintressen för järnväg och luftfart enligt 3 kapitlet 8 § miljöbalken.</p> <p><i>Kommunikationer (luftfart)</i> Planområdet ligger inom Norrköpings flygplats influensområde med hänsyn till flyghinder. För att byggnader, inklusive installationer, inte ska utgöra ett hinder för flygtrafik som passerar planområdet, får de inte genomtränga de hinderbegränsade ytorna av + 54 meter över havet. Planförslaget utformas så att hinderbegränsade ytor inte genomträngs av nya byggnader och anläggningar. Riksintresset påverkas inte.</p> <p><i>Kommunikationer (järnvägstrafik)</i> Stambanan inklusive Ostlänken är det riksintresse för kommunikationer som berörs av planförslaget. Södra stambanan är en av Sveriges viktigaste järnvägar. Den förbinder Stockholm med Malmö och kontinenten. Den ingår i det Strategiska godsnetet och i TEN (Trans European Network)-nätet. Banan trafikeras av både gods- och persontrafik. Planförslaget möjliggör på ett positivt sätt genom att Ostlänken och Södra stambanan kan byggas ut.</p>			

Kriterier	JA (J)	KANSKE (K)	Nej (N)
5 kapitlet MB om miljö kvalitetsnorm (luft, vatten eller mark)	X		
<p><i>Luft – positiv påverkan genom avlastning av trafik i centrala Norrköping och därmed minskade luftföroreningar där större antal människor vistas.</i></p> <p>Detaljplanen har som målsättning att avlasta trafiken genom centrala Norrköping. Genom att minska trafikmängden längs med Hamnbron och Östra Promenaden, där många människor rör sig, minskar mängden luftföroreningar och den negativa effekt luftföroreningar har på människors hälsa. Detaljplanen ingår i en relativt öppen bebyggelsestruktur med relativt låga byggnadshöjder, vilket minskar risken för koncentration av luftföroreningar och negativ påverkan på luftkvaliteten lokalt.</p> <p>Totalt sett bidrar dock inte ny väginfarstruktur till minskade luftföroreningar.</p> <p><i>Vatten – Risk för negativ påverkan på Loddbyviken</i></p> <p>Loddbyviken (SE583721- 161 110) är recipient och har otillfredsställande ekologisk status och uppnår ej god kemisk status. Till år 2039 ska miljö kvalitetsnormen för vattnet uppnå god ekologisk status och god kemisk status, med undantag för kvicksilver och bromerade difenyleter. Detaljplanen bedöms inte negativt påverka möjligheten för recipienten att uppnå MKN. Planförslaget säkerställer tillräcklig yta för att kunna hantera dagvatten genom främst ytliga uppsamlingsystem.</p>			
7 kapitlet MB om skydd (Natura 2000, naturreservat, kulturresevat, landskapsskydd, biotopskydd, strandskydd, skyddsområde för vattentäkt)		X	
<p>Det finns alléer längs med Ståthögavägen och Kommendantvägen som eventuellt kan påverkas av planförslaget. En naturvärdesinventering är beställd och kommer att levereras till granskning.</p>			
9-15 kapitlet MB (tredje avdelningen) om anmälan eller tillståndsprövning (täkt, avfall, farligt material, avhjälpandeåtgärd för förorenade områden med mera)		X	
<p>Förorenade områden har utretts under planarbetet. Delar av området behöver åtgärdas i samband med ombyggnation. Lämpligt åtgärdsalternativ är schaktsanering då marken ändå kan komma att behöva schaktas ut i samband med exploatering.</p>			

Kriterier	JA (J)	KANSKE (K)	Nej (N)
Fornlämningar och byggnadsminnen	X		
<p>En arkeologisk utredning, etapp 1, gjordes 2014 i samband med planering av järnvägsprojektet Ostlänken och Norrköpings nya centralstation. Hela planområdet ingår i området som har utretts. Inom planområdet finns en fornlämning, strax väster om befintlig järnväg. Inom ytan har lämningar i form av en husgrund, en syllestensrad och en terrasskant påträffats. Fornlämningen kommer att påverkas negativt av den nya vägdragningen.</p> <p>I anslutning till planområdet ligger fornlämningen Johannisborg som innehåller rester av 1600-taletsslottet och befästningen Johannisborg. Lämningarna består av befästningsvall, omgivande vallgrav, bevarat porttorn, jordkulle, husgrund samt överplöjda husgrunder. Fornlämningen kommer inte att påverkas av detaljplanen.</p>			
ÖVERENSSTÄMMER MED KOMMUNALA RIKTLINJER	J	K	N
Program	X		
<p>Detaljplanen omfattas av programområdet för Södra Butängen och Johannisborg. Järnvägsanläggningen har fått ett annat läge jämfört med programmet vilket innebär att några få justeringar i strukturen har gjorts nordväst om järnvägen. Det innebär att vägdragningen och bron placeras har justerats något. Detaljplanen följer intentionerna för utveckling i programmet.</p>			
Översiktsplanen	X		
<p>Johannisborgsförbindelsen är utpekad i Översiktsplan för staden (2017). Johannisborgsförbindelsen ingår i en strategi där ringleden runt centrala Norrköping stegvis utvecklas i syfte att avlasta innerstaden från genomfartstrafik.</p>			
Riktlinjer för bostadsförsörjning			X
<p>Inga bostäder planeras inom planområdet.</p>			

Kriterier	JA (J)	KANSKE (K)	Nej (N)
Dagvattenhantering		X	
Det finns begränsade ytor för dagvattenhantering inom planområdet, men dagvattenhanteringen kommer främst att ske via ytliga uppsamlade system, i enlighet med kommunens riktlinjer för hållbar dagvattenhantering. En dagvattenutredning har tagits fram under planarbetet.			
Naturvård			X
Ingen påverkan.			
Gemensam klimatvision för Linköping-Norrköping		X	
En negativ påverkan genom ny transportled för biltrafik. En positiv påverkan genom att på sikt möjlighet till nya kollektivtrafikstråk skpas.			
PÅVERKAN PÅ MARK, VATTEN OCH ANDRA RESURSER			
Mark (föroreningar, erosion, skred, sättningar med mera)		X	
Geotekniken är utredd för hela planområdet. Brokonstruktionen kommer att kräva pålgrundläggning och geotekniska åtgärder kommer att krävas för vägbankar, speciellt på den östra sidan. Inom och i anslutning till planområdet finns det flertalet verksamheter där misstankar om föroreningar finns. Föroreningarna från verksamheterna är spridningsbenägna. I samband med planarbetet har en riskbedömning kopplat till farliga verksamheter genomförts och bedömningen är att resenärer i fordon på Johannisborgsförbindelsen förväntas påverkan bli mycket liten, eftersom fordonet ger ett naturligt skydd mot gaserna.			
Vatten (flödesriktning, grundvattenkvalitet, vattentillgång med mera)			X
Transporten av föroreningar i dagvattnet bedöms öka både avseende halt och mängd i och med vägsträckningen men dagvattnet kommer att renas och fördröjas inom planområdet. Det finns inget markavvattningsföretag inom planområdet.			

Kriterier	JA (J)	KANSKE (K)	Nej (N)
Luft och lokalklimat (luftrörelse)			X
Ingen påverkan.			
Djurliv och vegetation (förändring av sammansättning eller antal, minskning eller införande av art. Skapas någon barriär? Påverkas biologisk mångfald?)		X	
Området är inventerat och en kompletterad naturvärdesinventering är gjord. Planförslaget innebär att naturmiljöer tas i anspråk. I anslutning till planområdet, öster om befintligt spår och norr om planområdet, finns ett område som är klassat till påtagligt naturvärde, området påverkas delvis av planförslaget.			
Landskaps- och stadsbild	X		
Broförbindelsen över Ostlänken utgör den största påverkan på landskaps- och stadsbilden. Beroende på utformning kan en ny bro verka förfulande eller som ett positivt landmärke i staden.			
Miljöpåverkan från omgivande verksamhet			X
Ingen påverkan.			
Transporter/kommunikation (minskning eller ökning, investering)	X		
Den nya ringleden kommer att generera ökad trafik i området. I anslutning till planområdet finns det idag inga befintliga bostäder utan det finns verksamheter och industrier. I framtiden trafikbullerutredningen har det räknats på ett framtidsscenario som innebär ett nytt kvartersområde söder om Johannisborgsförbindelsen på västra sidan av järnvägen. Planområdet omfattas inte av området men om kvarter byggs ut behövs en bullerskyddsskärm vid brosträckan. Därför har detaljplanen tagit höjd för att eventuella bullerskyddsåtgärder längs med vägsträckan kan bli aktuell.			
Rekreation	X		
Ingen påverkan.			

Kriterier	JA (J)	KANSKE (K)	Nej (N)
Kulturmiljö		X	
En fastighet med bebyggelse som har klass 3 kommer att påverkas negativt av vägdragningen. Hela byggnaden kommer troligtvis att behöva rivras. Det kommer att utredas vidare till granskning.			
Jordbruksmark			X
Ingen påverkan.			
Nuvarande mark- och vattenanvändning	X		
Detaljplanen innebär delvis ny markanvändning, väg, i ett område där markanvändningen idag utgörs av ett grönområde och industriverksamheter.			
Inte förnyelsebara naturresurser			X
Ingen påverkan.			
PÅVERKAN PÅ MÄNNISKORS HÄLSA, TRYGGHET OCH SÄKERHET			
	J	K	N
Ljus (bländande ljussken)	X		
Planförslaget innebär att nya ljussken kommer att uppstå.			
Luftkvalitet (föroreningar, lukt, partiklar)			X
Planförslaget innebär att mängden partiklar kommer att öka, men i ett område där inga människor kommer att vistas. Detaljplanen möjliggör inte för gång- och cykelväg eller byggnader längs med den nya vägen.			
Buller och vibrationer	X		
Befintliga verksamheter i anslutning till området kommer att få en viss ökad trafik och upplevd störning. Olägenheter kan uppstå för de som vistas i verksamhetslokaler intill vägdragningen. En trafikbullerutredning har tagit fram planarbetet och planförslaget ställer krav på att ny bebyggelse som uppförs inom 30 meter från Johannisborgsförbindelsen ska byggnadstekniska åtgärder att behöva vidtas.			

Kriterier	JA (J)	KANSKE (K)	Nej (N)
Trygghet och säkerhet		X	
Ett skyddsrum finns inom planområdet och flera i anslutning. Skyddsrummet inom planområdet kan eventuellt behöva rivas vid genomförande av detaljplanen. Det kommer att utredas inför granskningen.			
Skyddsrum får inte tas ur drift, avvecklas eller rivas utan beslut av Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB).			
Risk (farliga verksamheter, farligt gods, radon, allergener, översvämning med mera)		X	
Johannisborgsförbindelsen planeras att bli rekommenderad sekundär led för farligt gods. En riskutredning gjorts under planarbetet. För att reducera risken för olyckor som kan uppkomma av transporter med farligt gods på Johannisborgsförbindelsen kommer åtgärder genomföras i gatumiljön, då kommunen i egenskap av huvudman för allmän plats har möjlighet att styra utformningen.			
Översvämningsrisk finns från en stigande havsnivå i Bråviken. Med hänsyn till översvämningsrisk ska vägsträckningen lägsta nivå för grundläggning vara + 2,5 meter.			
KLIMATPÅVERKAN	J	K	N
Påverkan	X		
Ny väginfrastruktur ökar kapaciteten på vägnätet och kan leda till ökade transporter. Med dagens fossilberoende fordonsflotta bedöms det negativt påverka klimatet genom ökade utsläpp av växthusgaser.			
KLIMATANPASSNING	J	K	N
Högre temperaturer			X
Ingen påverkan.			
Ökad nederbörd och översvämningar		X	
I dagsläget finns ingen översvämningsrisk från vattendrag eller sjöar för planområdet. Enligt kommunens översvämningskartering för regn utförd av DHI			

Kriterier	JA (J)	KANSKE (K)	Nej (N)
2022 bedöms en översvämningsrisk vid extrema regn finnas i planområdet. Rinnvägar inom planområdet kommer att säkerställs genom att dagvattnet främst kan rinna längs med väganläggningen i öppna diken. Huruvida planförslaget inte innebär någon försämring kring möjligheterna till hantering av extrema regn inom och utanför planområdet sker i det fortsatta planarbetet. Utredning är klar till granskningsskedet.			
Stigande havsnivåer	X		
Det bedöms att det kan finnas en översvämningsrisk från havet för det tänkta planområdet. De åtgärder som planförslaget anger syftar till att huvudgatan ska vara framkomlig för personbilar och utryckningsfordon. Den angivna höjdsättningen på minst + 2,5 meter för huvudgata grundar sig på riktlinjen från gällande Översiktsplan för staden, Norrköpings kommun från 2017. Parallellt med detaljplanen pågår också ett arbete med att undersöka en långsiktig strategi för att hantera klimatrisker kopplat till stigande havsnivå.			
Risker för ras, skred och erosion		X	
Eventuella stabilitetsproblem kan uppstå inom och utanför planområdet. Detta kommer att studeras i planarbetet.			
ÖVRIGT	J	K	N
Uppstår kumulativa eller tillfälliga miljöeffekter	X		
Under byggtiden uppstår tillfälliga negativa miljöeffekter som buller, vibrationer och dammbildning.			
Betydande miljöpåverkan i näraliggande kommun eller land			X
Ingen påverkan.			

6. Undersökning om betydande miljöpåverkan för sociala aspekter

Kriterier	JA (J)	KANSKE (K)	Nej (N)
SOCIAL HÅLLBARHET	J	K	N
Nationella folkhälsomål	X		
Positiv påverkan på mål 1 (Det tidiga livets villkor) genom minskad genomfartstrafik på Hamngatan och längs med Östra Promenaden.			
Jämställdhet		X	
Detaljplanen möjliggör för en ny högtrafikerad väg och en bro över järnvägsspåret. Det kan innebära för en bilinnehavare att upplevelsen av järnvägsspåret som en barriär minskas.			
Tillgänglighet	X		
Detaljplanen möjliggör för en ny högtrafikerad väg och en bro över järnvägsspåret. Det kan innebära att upplevelsen av att järnvägsspåret som en barriär minskas för bilinnehavare eftersom det skapas bättre förbindelser för bilen mellan Butängen och Slottshagen.			
Barnperspektiv	X		
Detaljplanen innebär att en ny högtrafikerad väg samt en bro över järnvägsspår byggs. Det planeras inte för någon gång- och cykelväg längs med sträckan vilket innebär att järnvägsspåret och området längst med vägen kan upplevas som en barriär och otryggt för barn.			
Sammanhållen stad	X		
Genom att minska genomfartstrafiken i den centrala delen av Norrköping skapas säkrare rörelsemönster för människor inom staden och det har en positiv påverkan.			

7. Medverkande tjänstemän

Undersökningen om betydande miljöpåverkan har upprättats av Erika Kindvall i samverkan med Magnus Gullstrand på samhällsbyggnadskontoret i Norrköpings kommun.

Samhällsbyggnadskontoret

Julia Stenström Karlsson
enhetschef detaljplanering

Erika Kindvall
planarkitekt

8. Referenser

Utredningar för detaljplanen

Riskbedömning Transport av farligt gods på Johannisborgsförbindelsen. WSP 2024-08-30.

Utredning av buller och vibrationer vid Södra Butängen och Johannisborgsförbindelsen. WSP 2024-09-06.

Utredning av vibrationer och stomljud vid södra Butängen och Johannisborgsförbindelsen. WSP 2024-10-01.

Naturvärdesinventering av Johannisborg och Butängen i centrala Norrköping, Pro Natura 2024.

PM Teknisk utredning Johannisborgsförbindelsen, Sweco AB 2024-10-22.

Miljöteknisk markundersökning, Johannisborgsförbindelsen etapp 4. Structor AB 2024-08-30.

PM Förprojektering dagvatten och skyfall. Sweco AB 2024-10-31.

Ostlänken – Lobby och Norra ytterstaden, Norrköping. Arkeologisk utredning etapp 2. Stiftelsen Kulturmiljövård 2018-09-10

Kommunala handlingar och riktlinjer

Gemensam översiktsplan för Linköping och Norrköping. Linköpings kommun och Norrköpings kommun. Juni 2010.

Naturvårdsområden, Intranätskartan DIKA, Norrköpings kommun.

Program för södra Butängen och Johannisborg med närområde i Norrköping. Norrköpings kommun. Antagen av kommunfullmäktige 2022-06-20.

Riktlinje för hållbar dagvattenhantering, beslutad av KCVD, Forum för Kontorschef Samhällsbyggnadskontoret och Verkställande direktör, Nodra AB 2019-04-30.

Trafikstrategi för Norrköping. Norrköpings kommun, antagen av kommunfullmäktige 2022-04-25.

Översiktsplan för staden. Norrköpings kommun. Antagen i kommunfullmäktige 2017-06-19.

Övriga referenser

Fornsök, Riksantikvarieämbetet, januari 2024. <http://www.raa.se/hitta-information/fornsok-fmis/>

Klimatanpassning i fysisk planering – Vägledning från länsstyrelserna. Länsstyrelserna, 2012.

SGU, jordartskarta, 2024. <http://www.sgu.se>

Vatten i samhällsplanering, Rapport 2022:13. Länsstyrelsen Östergötland. Mars 2022.

VISS Vatteninformationssystem Sverige, Länsstyrelsen, januari 2024. Vattenkartan (lansstyrelsen.se)

Norrköpings resecentrum och Butängen, Arkeologiskt och kulturhistoriskt planeringsunderlag. Riksantikvarieämbetet 2014-02-19.

Ostlänken – Lobby och Norra ytterstaden, Norrköping. Arkeologisk utredning etapp 2. Stiftelsen Kulturmiljövård 2018-09-10.